

Лекція VII.

ПЛАТНЯ.

Робітники пробують поліпшити своє жите в ріжний спосіб. В V-ій лекції ми обговорювали низькі ціни і їх вплив на житеві обставини робітничої кляси. Ми зрозуміли, що разом з обнижуванем цін на житевих потребах, обнижає ся також пропорціонально з причини перегонів робітників за працею і їхня платня.

Працьодавець не є в спроможі обнизити платню після своєї волі, так само як капіталісти не можуть підносити свобідно цін на товарах. Щоби обнизити або піднести ціни, на се мусять сприяти обставини. Армія безробітних обнижує платню (ціну робочої сили) коли зменшає ся кошт удержання.

В останніх двох лекціях ми говорили більше про ціни, а мало що про платню або инакше про ціну на робочу силу. Робоча сила є так само товаром, як печ, одіж, мука, мясо і другі річи. Вартість і ціна робочої сили є означена так само як ціна і вартість інших товарів.

Робітники завсїгда пруть до того, щоби дістати висшу платню, або лїпшу ціну за свою робочу силу.

Для кожного дуже легко зрозуміти, що робітник який працює в копальні золота і дістане підвишку платні з \$4 на \$5 денно, лишає для властителя копальні менше надвартости, бо він (робітник) дістає більше свого продукту. А стремлінем і цілю соціялістів є стати ся властителем таки цілого продукту.

Безкритичні економісти говорили нераз дуже багато, що підвишка платні не принесе користи робітничій клясї. Вони твердили, що капіталісти сейчас піднесли би ціну на житеві потреби до тої степені, що робітники нічого не скоришали би для себе.

Карло Маркс говорить одначе слїдуюче: "Як підвишка платні могла би вплинути на ціну товарів? Одиноко в такім відношеню як попит і подача впливають на ціни товарів.

"Беручи загально, робітнича кляса видає і мусить вида-